

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С. З. Гжицького

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра історії України, економічної теорії та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан факультету
економіки та менеджменту

Гримак О. Я.

(прізвище та ініціали, підпис)

“ 26 ” 05 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

(код і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> (назва освітнього рівня)
Галузь знань	<u>07 – «Управління та адміністрування»</u> (назва галузі знань)
Спеціальність	<u>073 – «Менеджмент»(скорочена програма)</u> (назва спеціальності)
Освітня програма	<u>« Менеджмент »</u> (назва)
Вид дисципліни	<u>вибіркова</u> (обов'язкова / за вибором)

Львів – 2022 р

Робоча програма з навчальної дисципліни «Економічна безпека» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» скорочена форма навчання.

Укладач:
Доцент, к.е.н.

Кушнір Л.П.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри історії України, економічної теорії та туризму
(назва кафедри)

протокол від «05» 05.2022 року № 5-1

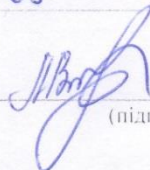
завідувач кафедри історії України, економічної теорії та туризму
(назва кафедри)

(підпис) Кушнір Л.П.
(прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності
менеджмент
(назва спеціальності)

протокол № 6 від «04» 05 2022 р.

Голова НМКС

 Bobch M.V.
(підпис, прізвище та ініціали)

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету
економіки та менеджменту
(назва факультету)

протокол № 2 від «25» 05 2022 р.

Голова НМРФ

 Поперечкай О.І.
(підпис, прізвище та ініціали)

Ухвалено вченою радою факультету

протокол № 6 від «26» 05 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Семестр	6	
Кількість кредитів/годин	3,0/90	3,0/90
Усього годин аудиторної роботи	48	10
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	16	4
• практичні заняття, год.		
• лабораторні заняття, год		
семінарські заняття, год	32	6
Усього годин самостійної роботи	42	80
Форма підсумкового контролю	Залік	

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти – 53 %

для заочної форми здобуття освіти – 11 %

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економічна безпека» є теоретико-методологічні та правові аспекти забезпечення економічної безпеки України.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна безпека» є формування системи спеціальних знань з питань організації економічної безпеки України.

Вивчення навчальної дисципліни *Економічна безпека* ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: «*Економічна теорія*».

Здобуті знання з *Економічної безпеки* є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін: «*Ситуаційний менеджмент*».

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Основні завдання навчальної дисципліни такі:

- Знання та розуміння предметної сфери фахової діяльності.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення.

2.3. Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

знати: збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного і методичного інструментарію

вміти: усвідомлювати ризиковий характер здійснення операційної діяльності, враховувати рівень невизначеності середовища при прийнятті управлінських рішень.

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Теоретичні засади економічної безпеки.	6	2	2			2	7	1	2			4
Тема 2. Тіньова економіка як форма загрози економічній безпеці.	10	2	4			4	7	1	2			4

Тема 3. Корупція як форма загрози економічній безпеці.	10	2	4			4	7	1	2			4
Тема 4. Недобросовісна конкуренція як форма загрози економічній безпеці.	10	2	4			4	5	1				4
Тема 5. Економічні злочини як форма загрози економічній безпеці.	10	2	4			4	4					4
Тема 6. Соціальна безпека держави.	10	2	4			4	4					4
Тема 7. Фінансова безпека держави.	10	2	4			4	4					4
Тема 8. Інформаційна безпека держави.	10	2	4			4	4					4
Тема 9. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення економічної безпеки.	6		2			4	4					4
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	8					8	44					44
Усього годин	90	16	32			42	90	4	6			80

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Теоретичні засади економічної безпеки. Сутність і значення безпеки. Сутність і зміст економічної безпеки.	2	1
2	Тема 2. Тіньова економіка як форма загрози економічній безпеці. Економічний зміст тіньової економіки. Структура тіньової діяльності.	2	1
3	Тема 3. Корупція як форма загрози економічній безпеці. Сутність та механізми виникнення та розповсюдження корупції. Зміст, види, способи, форми і наслідки корупції.	2	1
4	Тема 4. Недобросовісна конкуренція як форма загрози економічній безпеці. Поняття і суть недобросовісної конкуренції. Недобросовісна конкуренція у відповідності до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».	2	1
5	Тема 5. Економічні злочини як форма загрози економічній безпеці. Об'єкти та види економічних злочинів. Суб'єкти економічного злочину і організаційні форми їх діяльності.	2	
6	Тема 6. Соціальна безпека держави. Механізм державного управління соціальною безпекою. Соціальна політика: суть і основні принципи. Цілі і пріоритети соціальної політики.	2	
7	Тема 7. Фінансова безпека держави. Фінансова безпека у системі економічної безпеки. структура фінансової безпеки держави. Бюджетна безпека та боргова безпека. Грошово-кредитна безпека та валютна безпека. Банківський сектор і фінансова безпека.	2	
8	Тема 8. Інформаційна безпека держави. Поняття «інформаційна безпека» (ІБ): проблема визначення, об'єкт, напрямки державної політики щодо забезпечення ІБ.	2	
Усього годин		16	4

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Теоретичні засади економічної безпеки. Сутність і значення безпеки. Сутність і зміст економічної безпеки. Критерії і показники економічної безпеки. Система економічної безпеки.	2	2
2	Тема 2. Тіньова економіка як форма загрози економічній безпеці. Економічний зміст тіньової економіки. Структура тіньової діяльності. Основні принципи поширення тіньової економіки. Наслідки тіньової економіки.	4	2
3	Тема 3. Корупція як форма загрози економічній безпеці. Сутність та механізми виникнення та розповсюдження корупції. Аспекти корупції. Зміст, види, способи, форми і наслідки корупції.	4	2
4	Тема 4. Недобросовісна конкуренція як форма загрози економічній безпеці. Поняття і суть недобросовісної конкуренції. Недобросовісна конкуренція у відповідності до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Захист від недобросовісної конкуренції.	4	
5	Тема 5. Економічні злочини як форма загрози економічній безпеці. Сутність і зміст економічної небезпеки, економічного правопорушення та економічного злочину. Об'єкти та види економічних злочинів. Суб'єкти економічного злочину і організаційні форми їх діяльності.	4	
6	Тема 6. Соціальна безпека держави. Механізм державного управління соціальною безпекою. Соціальна політика: суть і основні принципи. Цілі і пріоритети соціальної політики.	4	
7	Тема 7. Фінансова безпека держави. Бюджетна безпека та боргова безпека. Грошово-кредитна безпека та валютна безпека. Банківський сектор і фінансова безпека. Методика розрахунку основних індикаторів фінансової безпеки.	4	
8	Тема 8. Інформаційна безпека держави. Поняття «інформаційне право» та загальні недоліки українського інформаційного законодавства. Інформаційний суверенітет: визначення, дискусії. Проблема доступу до інформації, що не становить державної таємниці.	4	

9	Тема 9. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення економічної безпеки. Правоохоронні органи та правоохоронна діяльність: загальні поняття, ознаки і класифікація. Основні напрями діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення економічної безпеки.	2	
	Усього годин	32	6

3.4. Тематична самостійна робота

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Теоретичні засади економічної безпеки. Система економічної безпеки.	2	4
2	Тема 2. Тіньова економіка як форма загрози економічній безпеці. Наслідки тіньової економіки.	4	4
3	Тема 3. Корупція як форма загрози економічній безпеці. Аспекти корупції.	4	4
4	Тема 4. Недобросовісна конкуренція як форма загрози економічній безпеці. Захист від недобросовісної конкуренції.	4	4
5	Тема 5. Економічні злочини як форма загрози економічній безпеці. Сутність і зміст економічної небезпеки, економічного правопорушення та економічного злочину.	4	4
6	Тема 6. Соціальна безпека держави. Концептуальні основи соціальної безпеки держави.	4	4
7	Тема 7. Фінансова безпека держави. Банківський сектор і фінансова безпека.	4	4
8	Тема 8. Інформаційна безпека держави. Інформаційна відкритість влади: стан, проблеми та перспективи.	4	4
9	Тема 9. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення економічної безпеки. Загальні положення діяльності підрозділів МВС щодо забезпечення економічної безпеки. Діяльність слідчих органів з розслідування економічних злочинів.	4	4
10	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	8	44
	Усього годин	42	80

4. Індивідуальні завдання

З метою покращення успішності здобувачів вищої освіти та підвищення балів за поточний контроль, протягом семестру їм можуть бути додатково надані індивідуальні завдання, що передбачають написання рефератів або есе (письмова робота з індивідуальною позицією автора у вільному вигляді) на визначену тематику.

Теми рефератів (есе) з навчальної дисципліни « Економічна безпека»:

1. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення економічної безпеки.
2. Економічна безпека держави.
3. Економічна безпека організації.
4. Законодавство щодо захисту безпеки підприємницької діяльності.
5. Система економічної безпеки підприємства.
6. Досвід зарубіжних країн щодо економічної безпеки.

5. Методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладання;
- пояснювальний метод викладання;
- словесні методи навчання: бесіда, пояснення, лекція;
- наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження (презентації).

6. Методи контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).
2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (складання тез, підготовка різних відповідей).
3. Практична перевірка (розробка документації, виконання практичної роботи, рішення професійних знань).

7. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання студентів денної форми здобуття освіти

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів з дисципліни «Економічна безпека», яку може отримати студент протягом семестру за всі види роботи, становить 100. Розподіл балів для дисципліни «Економічна безпека» **яка завершується заліком**, є таким:

$$50 \text{ (ПК)} + 50 \text{ (Е)} = 100, \text{ де:}$$

50 (ПК) – 50 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент за семестр. Результати **поточного контролю** оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{ПК} = 10 \cdot \text{САЗ}$$

Бал з поточного контролю може бути змінений за рахунок заохочувальних або штрафних балів: студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру, додається 2 бали; за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях – додається 2 бали.

50 (Е) – 50 максимальних балів, які може набрати студент за залік.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.

4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

- Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до таблиці і заноситься в додаток до диплому фахівця.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання студентів заочної форми здобуття освіти

Розподіл балів для дисципліни «Економічна безпека», яка завершується заліком, є таким:

$$30 (\text{ПК}) + 70 (\text{КР} + \text{ЕК}) = 100,$$

30 (ПК) – 30 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент під час настановної сесії.

Бали з поточного контролю можуть включати бали за відвідування, активність на заняттях тощо.

70 (КР+ЕК) – бали за контрольну роботу (КР) та екзамен (ЕК), які максимально можуть становити 70.

При цьому виконання контрольної роботи (КР) у міжсесійний період оцінюється у 20 балів, складання екзамену – 50 балів.

Контрольна робота оцінюється за змістом, повнотою викладеного матеріалу, правильністю розв'язання завдання та рівнем самостійності.

8. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна безпека»
(розробник І.Р. Данчевська).

Конспект лекцій на паперовому та електронному носіях.

Друкований роздатковий матеріал.

9. Рекомендована література

Базова

1. Варналій З. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації: навч. посіб. К.: Знання України, 2020. 424 с.
2. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики. Вибр. наук. праці. Київ: НІСД, 2016. 528 с.
3. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємства: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
4. Економічна безпека: навч. посіб. / В.І. Франчук, Л.В. Герасименко, В.О. Гончарова, З.Б. Живко/ за ред. В.І. Франчука. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 244 с.
5. Крегул Ю. І., Зубок М.І., Банк Р.О. комерційна розвідка та внутрішня безпека на підприємстві: навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2014. 176 с.
6. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2017. 73 с.

Допоміжна

1. Ареф'єва О. В., Ковальчук А. М. Забезпечення економічної безпеки підприємства через мотивацію персоналу до стратегічних змін. Проблеми економіки. 2020. № 4. С. 126-133.
2. Бервено С. Н. Економічна безпека в умовах соціально-економічної нестабільності. Нові виклики та актуальні проблеми розвитку світового господарства : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 1–28 лют. 2021 р. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. С. 84-86.
3. Захаров О. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності: Навч. посібник/ О.Захаров, П.Я. Пригунов – К., 2008. – 257 с.
4. Економічна безпека підприємства: підручник/за заг. ред. А. М. Дідика. Львів: НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 624 с.

5. Ковальчук А. М. Управлінські аспекти оцінювання економічної безпеки підприємства в умовах трансформації економіки. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. № 4 (72). С. 211-218.

10. Інформаційні ресурси

1. Електронний журнал «Економічна безпека». URL: <http://econbez.narod.ru/index.htm>.
2. Економічна безпека. URL: <http://econbez.narod.ru/1security/1books2/3.htm>.
3. Збірник наукових праць «Сучасні проблеми економіки і підприємництва». URL: <http://journals.kpi.ua/ua/22>.
4. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. URL: <http://dstszi.gov.ua>.
5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua/
6. Офіційний сайт КМУ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.